

Čebelja pot v Ljubljani

Potovanje s čebelo po mestu

EUROPEAN UNION
European Regional Development Fund

KOLOFON

Izdajatelj	Mestna občina Ljubljana, Oddelek za varstvo okolja, Odsek za razvoj podeželja
Besedilo	Staša Bizjak, Maruška Markovčič, Nina Ilič, Petra Peunik Okorn
Zemljevid	MOL, Oddelek za urejanje prostora
Fotografije	Luka Dakskobler, Staša Bizjak, Arhiv Mestne občine Ljubljana, Doris Kordić
Lektura	Tjaša Langerholc
Prevod	Urška Peunik
Uredništvo	Maruška Markovčič, Petra Peunik Okorn, Urška Stražišar
Oblikovanje	Borut Kajbič
	Ljubljana, 2020 Publikacija je brezplačna.

KAZALO

Uvod	4
Čebelarji	6
Kulturne ustanove	22
Gostinski ponudniki	26
Trgovine	30
Kulturna dediščina	36
Biodiverziteta	42
Izobraževalne ustanove	46
Člani čebelje poti v Ljubljani	52
Turistična vodenja	64
ZANIMIVOSTI O ČEBELAH	66
PREGOVORI IN REKI	68
BONTON OBNAŠANJA V BLIŽINI ČEBEL	69
SEZNAM LITERATURE	70

Mestna občina
Ljubljana

Čebelarstvo je na območju današnje Mestne občine Ljubljana prisotno že od prazgodovine. O tem pričajo tudi ostanki, kot so ime vasi Medno, kar naj bi bila izpeljanka iz besede medovit, meden. Na območju Ljubljane čebelari kar 350 čebelarjev z več kot 4.500 čebeljimi družinami. Ljubljana z vsem svojim bogatim zelenjem in skrbjo za okolje čebelam omogoča njihov obstoj in kakovosten razvoj. Pašo jim nudijo bližnji gozdovi, številne zelene travne površine in medovita drevesa, posajena v mestu.

Od leta 2011 se v mestu razvija tudi urbano čebelarstvo. Mesto s programom Čebela v Ljubljani skrbi za razvoj čebelarstva, izvaja različne promocijske dogodke in izobražuje najmlajše v okviru programa API vrtec. S Čebeljo potjo v Ljubljani smo med seboj povezali točke s ponudbo ter kulturno in naravno dediščino. Po njej se lahko sprehodite sami ali v spremstvu vodnikov.

Čebelarji

1 Čebelar Anton Petek – Pr' Nacet

Med, pridelan na domačiji sredi neokrnjene narave s pogledom na Krvavec

Čebelarstvo se je na domačiji pričelo v 60. letih prejšnjega stoletja, ko je začel čebelariti moj oče. Danes ponujamo kostanjev, cvetlični in gozdni med, med s cvetnim prahom, cvetni prah ter cpropolis na vodni osnovi. Naši panji, trenutno jih je petnajst, so postavljeni izključno tukaj pri nas. Na enem hektarju zemlje imamo cvetoče travnike in velik sadovnjak s starimi sortami jablan, ki jih ni potrebno škropiti. To so beličnik, carjevič in gamboc. Travniki zelo pozno pokosimo, da se čebele lahko pasejo do konca sezone. Med prodajamo doma, zaželena je predhodna najava. Možen je tudi ogled čebelnjaka s strokovno razlago. Ko se boste pripekljali do nas, vam bo pogled v dolino in na Krvavec polepšal dan.

NASVET ČEBELARJA

Propolis lahko uporabljate kot razkužilo, če se ranite.

KONTAKT

Anton Petek
Mala štanga 12, Šmartno pri Litiji
☎ +386 (0)41 715 609
✉ tonepetek@gmail.com

2 Čebelar Gorazd Trušnovec

Najemi panj ali pa kupi urbani med, pridelan v mestu

Sem urbani čebelar. Pri dobrih tridesetih letih sem namestil dva panja na balkon večstanovanjske hiše v Ljubljani in ugotovil, da odtlej ne bo šlo brez čebel. Svojo dejavnost sem hitro razširil še na nekaj drugih lokacij v centru mesta. Trenutno čebelarim s približno petdesetimi panji. Velika večina mojih panjev je na mestnih strehah. Pri čebelarjenju znotraj obvoznice me navdušuje dejstvo, da že kilometer razdalje med posameznimi panji prinese precej različnih okusov urbanega medu. Tako na lokacijah v striktnem centru pridelujemo večinoma urbani gozdni med. Čebele so hitro na Golovcu ali Rožniku. Za Bežigradom nastaja urbani cvetlični med. Tam je veliko sadnega drevja in vrto, lip ter akacij. Kostanjev med mi je uspelo pridelati v Šentvidu na strehi tamkajšnje osnovne šole. Čebelarim večinoma v nakladnih (LR) panjih. Zavzemam se za ekološki pristop k čebelarstvu, uporabo apitehničnih ukrepov in preprostih organskih kislin za zatiranje varoj, ki so neagresivne za čebele in ne puščajo nobenih ostankov za uporabnika. Prodajam tudi cvetni prah. Urbani med vam pripeljem na dom, lahko ga kupite v trgovini Slovenskega etnografskega muzeja in na recepciji B&B Hotela Ljubljana Park. Kot dodano vrednost urbanega čebelarjenja ponujam najem ali gostovanje čebeljega panja. Ukvarjam se tudi s prodajo čebeljih družin in z razmnoževanjem medovitih trajnic. Za skupine imam pripravljeno turistično vodenje na temo urbanega čebelarstva. Sem tudi mentor in pomagam vsem vedoželjnim bodočim čebelarjem ter drugi zainteresirani javnosti.

NAMIG ČEBELARJA

Najemi panj! Naše čebele na vašem vrtu, balkonu, terasi, pohodni strehi, prizidku, garaži. Za panj skrbimo mi, urbani med dobite vi. Neprecenljiva izkušnja čebelarjenja.

KONTAKT

Gorazd Trušnovec
Podmilščakova ulica 44, Ljubljana
☎ +386 (0)31 253 929
gorazd.trusnovec@najemipanj.si
www.najemipanj.si

3 Čebelar Grega Brenko

Med z Ljubljanskega barja

Hej, dobrodošli na tej strani Čebelje poti. Sem mlad čebelar. Pri trinajstih sem domače pregovoril, da mi pomagajo pri prvem majhnem panju, danes pa je za mano že 21 medenih sezon. Trenutno čebelarim na treh lokacijah. Vsaka ima svoje značilnosti in bogato čebeljo pašo skozi vse leto. Krajinski park Ljubljansko barje je priljubljeno sprostitveno območje pred vrati mesta in paša za oči obiskovalcev, mojim čebelam pa močvirne ravnice neskončnih cvetočih travnikov omogočajo pašo za pridelavo cvetličnega medu. Park se razprostira vse do vznožja Krima, tam čebele pridelajo tudi gozdni med. Ko je sezona še posebej darežljiva, imam v ponudbi hojev ali jelkin med. Druga lokacija panjev, naj omenim, da jih imam skupno petdeset, se nahaja na Viču. Cvetlični med s poudarkom na lipi in gozdni med sta od tam. Tretja lokacija je pod Polhovim gradcem, od tam je poleg gozdnega še kostanjev med. Vesel bom, če me boste kontaktirali. Pokažem vam lahko čebelnjake na vseh treh lokacijah. Med pripeljem tudi na dom.

KONTAKT

Grega Brenko
Jamova cesta 46, Ljubljana
☎ +386 (0)40 656 189
brenko87@yahoo.com

4 Čebelar Milan Ovca

Nakup medu in izlet na Ljubljansko barje

Lepo pozdravljeni na strani predstavitve našega čebelarstva. Prihajamo iz Črne vasi, ki je ime dobila po hišah, obdanih z barjansko šoto, ki so jo sušili in nato uporabljali kot kurjavo za zimo. Od središča Ljubljane smo oddaljeni slabih deset kilometrov. Trenutno imamo preko sto čebeljih družin. Večina družin pozimi in vse do pomladi preživi na Kostanjevici na Krki, nato pa potujejo v Goriška brda in na Bizeljsko, kjer je akacijeva paša. Gozdni med nabirajo v Iški vasi, v Tolminu lipov, v Jančah in Besnici pa kostanjev med. V ugodni letini medu hoja v Krimskih gozdovih. Občasno, ko zamedijo gozdovi v okolici Gornjega grada, imamo tudi smrekov med. Če sklenemo: ponujamo akacijev, lipov, cvetlični, kostanjev, gozdni, hojev in občasno tudi smrekov med. Doma imamo manjši prodajni prostor. Kupcem smo vedno na voljo, lahko pa izdelke dostavimo v bližnjo okolico. Obisk pri nas lahko združite z ogledom znamenite Plečnikove cerkve Sv. Mihaela in s sprehodom po Ljubljanskem barju. Prosimo le, da se predhodno najavite.

NASVET ČEBELARJA

V naši družini sladkorja ne uporabljamo. Tako na primer slivove cmoke in palačinke posladkamo z medom, prav tako ga uporabljamo pri peki sladice in pripravi marmelad iz različnega sadja.

KONTAKT

Milan Ovca
Črna vas 494, Ljubljana
☎ +386 (0)41 820 346
milan.ovca@gmail.com

5 Čebelarsko društvo Barje

Učni čebeljak Barje in čebelarski muzej

Čebelarsko društvo Barje je eno najstarejših delujočih čebelarskih društev v Ljubljani. Ustanovljeno je bilo leta 1933. Danes šteje preko 70 članov, ki čebelarimo na več kot 800 panjih. Med čebelarjev našega društva je odličen, saj člani redno sodelujemo na ocenjevanjih medu ter prejemamo visoka, večinoma zlata priznanja za njegovo kakovost. Zelo smo ponosni na učni čebeljak Barje, ki je postavljen v neposredni bližini OŠ Livada. Naša članična in tajnica društva Gordana Vidič vodi čebelarski krožek na šoli OŠ Livada. Tam so tudi naši društveni prostori in mini čebelarski muzej. Muzejsko čebelarsko opremo so uporabljali naši ustanovni člani v letih še pred drugo svetovno vojno. Med drugim so razstavljeni tudi stari kranjčiči, točila, topilniki voska, kadilniki ter druga stara čebelarska oprema. Radi bi poudarili, da je čebeljak zelo lepo sprejet med prebivalci, ki se zavedajo, da je koristen za širše okolje, saj naše čebele pridno oprahujejo rastlinstvo v njeni okolici. Vabljeni, da nas obiščete!

AKTUALNO

Replika Plečnikovega čebelnjaka iz dvorca Lany

Člani društva aktivno sodelujemo pri izvedbi replike znamenitega Plečnikovega čebelnjaka iz dvorca Lany blizu Prage, ki bo v nekaj letih postavljen v neposredni bližini Tunela pod Ljubljanskim gradom v Ljubljani.

KONTAKT

Čebelarsko društvo Barje
Predsednik: Aleš Süssinger
Ulica Dušana Kraigherja 2, Ljubljana
☎ +386 (0)51 604 492 (Aleš Süssinger)
ales.sussinger@gmail.com
www.publishwall.si/cebelarsko.drustvo.barje

6 Čebelarstvo Brenča

Najvišje ležeče čebelarstvo v Mestni občini Ljubljana

Čebelarstvo Brenča se nahaja na vrhu vasice Veliko Trebeljevo, na 555 metrih nadmorske višine. Pri nas boste poleg pestrega izbora čebeljih pridelkov lahko uživali v čudovitih razgledih na bližnjo in daljno okolico. Na kmetiji ponujamo gozdni in cvetni prah. Sprejemamo zaključene skupine, ki jim pripravimo kratko predavanje o čebeljih izdelkih, pokušino medu in jih podrobneje seznanimo z blagodejnimi učinki apiterapije. Po predhodni najavi pripravimo degustiranje tradicionalne slovenske kulinarike. V naši čebelarski družini se poleg čebelarjenja ukvarjamo tudi z **obnovo starih, zavrženih panjev**, ki so razstavljeni za ogled. Skupno razpolagamo z več kot 40 panji širom Slovenije, s poudarkom na Dolenjskem ter Bizeljskem.

NASVET ČEBELARJA

Bodimo drugemu kot čebele – poskrbimo za družino in svoj obstoj.

KONTAKT

Čebelarstvo Brenča
Tomaž Svete
Veliko Trebeljevo 32, Ljubljana-Polje
☎ +386 (0)51 726 909
tomaz.svete@gmail.com

7 Čebelarstvo Čemažar

Med iz Kleč, zelenega predmestja Ljubljane

Spominjam se, kako me je stric popeljal v svet čebel. Vključil sem se v čebelarski krožek v osnovni šoli. Sčasoma sem začel tudi samostojno čebelariti. Velikost čebeljih družin sem počasi povečeval in danes imam že 50 (AŽ) panjev. Pred leti sem se vključil v sistem SMGO – Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo. Pohvalim se lahko, da vsako leto ob slovenskem medenem zajtrku obiščem eno osnovno šolo in pripravim predstavitve o čebelah za učence druge triade. Prodajam cvetlični, akacijev, lipov, kostonjev ter gozdni med. Leta 2020 sem prvič pridelal cvetni prah. Večino panjev imam v bližini vasi Kleče. Spomladi pridobim cvetlični, poleti pa lipov med. Ostale vrste medu pridobivam s prevozom čebel na druge lokacije po Sloveniji. Ali ste vedeli, da je naša vas Kleče zeleno predmestje Ljubljane in da so Kleče znane po številnih kmetijah? Lahko bi rekli, da je Ljubljana prehransko samozadostna tudi zaradi naše vasi.

MISEL ČEBELARJA

Voda je zelo pomembna za čebele, saj jo dnevno potrebujejo v velikih količinah. V sušnem obdobju je potrebno pripraviti pitnike v bližini čebelnjaka. Ena čebelja družina potrebuje za svoj obstoj do 80 litrov vode na leto.

KONTAKT

Čebelarstvo Čemažar
Rok Čemažar
Avšičeva cesta 12, Ljubljana
☎ +386 (0)41 263 918
cemazar.rok@siol.net

8 Čebelarstvo Jere

Med za ohranjanje zdravja in medeno vino za potešitev kulinarčnih želja

Smo družinsko čebelarstvo, ki poleg pridelave domačega medu in ostalih čebeljih pridelkov izdeluje eno najstarejših alkoholnih pijač na svetu, medico oziroma medeno vino. Pridelujemo tudi kraljico med medicami, penečo medico. V hiši v Dobrunjah, kjer stanujemo, imamo tudi priročno trgovino in možnost prodaje na domu. Ko boste stopili v prostor z izdelki, vas bo zagotovo prevzel dišeč vonj po čebeljem vosku. Na policah so akacijev, cvetlični, gozdni, kostanjev in hojev med, cvetni prah in matični mleček. Prepričani smo, da se za vsak okus in priložnost najde primerno medeno vino ali peneča medica. Izbirate lahko med suhim, polsladkim, sladkim ter kostanjevim sladkim medenim vinom, v ponudbi pa je tudi polsuha peneča medica. Prav vsako od njih odlikuje sveža aroma ter harmonija v okusu, nad katero so navdušeni tudi priznani someljeji. Uživamo jih ohlajene na 6–8 °C. Naj omenimo, da je pridelava peneče medice po klasični metodi nadgradnja medice in je slovenska inovacija.

NAMIG ČEBELARJA

Med in boleče grlo

Pri bolečem grlu si naredimo mešanico: 1 čajno žličko medu in ¼ čajne žličke cimeta. Počasi raztapljamo v ustih. Uporabljamo večkrat dnevno.

KONTAKT

Čebelarstvo Jere
Gregor Jere
Novo naselje 5b, Ljubljana-Dobrunje
☎ +386 (0)40 511 653
info@cebelarstvo-jere.si
www.jere-eu.com/sl

9 Čebelarstvo Slanc

Naše čebele se pasejo na neokrnjenih lokacijah po Sloveniji

Pod blagovno znamko Čebelarstvo Slanc sem podpisana mlada čebelar, Sandi Slanc. Od nekdanjega imela poseben odnos do čebel. Pri petindvajsetih letih sem kupila dve čebelji družini s panjem. Takrat se je začelo zanimivo življenjsko obdobje in spoznavanje teh nenavadnih živali. Ko je lepo vreme in ko so najlepši sončni dnevi, smo čebelarji s čebelami. Za čebeljo pašo izbiram neokrjene lokacije po celotni Sloveniji, kot so Krim, Gorjanci, Bizeljsko, Gornji grad, Ilirska Bistrica, ozadje Nove Gorice, Moravci in Janče. Prav zaradi čebel spoznavam lepote naše Slovenije. Pri nas doma, v Medenem kotičku na Dolenjki ter vsak dan na ljubljanski tržnici in ob sobotah na tržnici v Domžalah lahko kupite: kostanjev, cvetlični, gozdni, smrekov, hojev, lipov in akacijev med. Včasih, odvisno od letine in vremena, ponujamo tudi žajbljev, javorjev in regratov med. Na voljo imamo še čebelje izdelke, kot so propolis, matični mleček in cvetni prah. Na voljo so tudi med z brusnicami, oreščki in goji jagodami.

NASVET ČEBELARJA

Cvetni prah za dvig imunskega sistema

Cvetni prah je eno najbolj hranljivih živil, saj vsebuje skoraj vse hranljive snovi, ki jih ljudje potrebujemo. Kar 40 % cvetnega prahu predstavljajo beljakovine, poleg tega pa še proste aminokisliline, vitamine in folno kislino. Priporočamo, da zvrhano žličko cvetnega prahu pojemo za zajtrk v kombinaciji s sadjem ali pa ga pustimo deset minut v mlačni vodi ter popijemo.

KONTAKT

Čebelarstvo Slanc
Sandi Slanc; Prodaja: Osrednja ljubljanska tržnica
(pri vходу na pokrito tržnico, Adamič-Lundrovo nabrežje)
Dolenjska cesta 153, Ljubljana
☎ +386 (0)41 233 183
info@medeni.si
www.medeni.si

10 Čebelarstvo Žerjal

Med, pridelan na hribovitem vzhodnem obrobju ljubljanske kotline

Naše čebelarstvo sestavljamo čebelar Franc, žena Marija in sin Tadej. Večina naših čebel se nahaja na hribovitem vzhodnem obrobju ljubljanske kotline, kjer se raztezajo mešani gozdovi in pašniki. V okolici čebelnjakov se zgodaj spomladi prebudijo obsežne površine rese, pozneje oživi gozdna podrast in zacvetijo pašniki, na koncu sezone pa z bujnim cvetenjem zadehti domači kostanj. Zaradi naravnih danosti pridelujemo odlični cvetlični, gozdni in kostanjev med. Pobiramo tudi cvetni prah, ki ga čebele zavzeto prinašajo v obliki pisanih grudic. Za popestritev ponudbe nekaj čebeljih družin v pašni sezoni prepeljemo na akacijevo, smrekovo in hojino pašo. Skupno čebelarimo že z več kot petdesetimi družinami čebel, ki domujejo v treh stacionarnih in dveh prevoznih čebelnjakih. Vključeni smo v kakovostno shemo »Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo«.

NASVET ČEBELARJA

Navadnemu jogurtu dodajte žlico medu ter žlico cvetnega prahu. Pojejte na tešče. Do poldneva boste siti.

KONTAKT

Čebelarstvo Žerjal
Franc Žerjal Mak
Brilejeva ulica 7, Ljubljana
☎ +386 (0)31 835 405
franc.zerjal@gmail.com
www.apiturizem.si/cebelarstvo-zerjal

11 4 Stojšče za čebele v Parku Tivoli

Tivolški med iz belih panjev v zelenem parku

V duhu urbanega čebelarstva smo postavili moderno stojšče z pakladnimi panji. Nahaja se na obrobju največjega mestnega parka Tivoli, ki je znan po svoji bogati biodiverziteti, prebivalcem Ljubljane pa omogoča stik z naravo. Naše čebele se nahajajo neposredno pri vhodu v Tivoli iz Rožne doline, blizu rastlinjaka Botaničnega vrta in Čolnarne. Lokacija spada pod zavarovano območje Krajinskega parka Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib. Stojšče je izdelano iz lesenih in betonskih elementov, ki so bili oblikovani s strani študentov Fakultete za arhitekturo in izbrani v sodelovanju z Mestno občino Ljubljana. Je odmaknjeno od glavnih sprehajalnih poti, hkrati pa dovolj dostopno, da se lahko vsi vedoželjni obiskovalci prosto približate panjem in opazujete čebele vse leto in brez predhodnih najav. Ob panjih sta postavljeni dve klopi za počitek. Število čebeljih družin se giblje med 5 in 10. Tivolške čebele nabirajo gozdni in cvetlični med, ki ga prodajamo po predhodnem telefonskem naročilu pod blagovno znamko Tivolški med.

Naše čebele ter stojšča se nahajajo neposredno pri vhodu v Tivoli iz Rožne doline, blizu Rastlinjaka Tivoli Univerze v Ljubljani in Čolnarne Park Tivoli.

KONTAKT

Damir Škraban in Živa Lebar
☎ +386 (0)31 536 229
info@tivolskimed.si
www.tivolskimed.si

12 FerMedica

Medeni izdelki predstavljajo naravo, zdravje in slovensko tradicijo

V družini Ferle se že tretjo generacijo ukvarjamo s čebelarstvom. Združili smo pregovorno pridnost čebel s tradicionalnimi domačimi recepti in izkušnjami starih čebelarjev. Iz medu, ki je doma v naših prelepih krajih, pripravljamo slastne in zdrave izdelke, v katerih se skriva življenjska moč narave. Naša ponudba zajema cvetlični, kostanjev in akacijev med, suho sadje z medom, medeni liker in medeno vino. Ste že slišali za med in čokolado? Medu smo primešali črno čokolado in naredili odlični kulinarčni izdelek, nad katerim bodo navdušeni ljubitelji čokolade in seveda naši najmlajši. Med apiterapevtskimi izdelki za krepitev imunskega sistema ponujamo prehransko dopolnilo ameriški slamnik z medom. Za sproščujoče vzdušje imamo za vas sveče iz čebeljega voska, ki prijetno dišijo po naravnem čebeljem vosku. Vse to lahko kupite v darilnih trgovinah po vsej Sloveniji. Vabljeni, da nas obiščete doma ali na glavni ljubljanski tržnici pod Plečnikovimi arkadami.

NAMIG ČEBELARJA

Za prave gurmane

Značilni lastnosti kostanjevega medu sta grenkoba in oster vonj. Grenkoba mu daje velika količina kostanjevega cvetnega prahu, zaradi česar je prava zakladnica vitaminov in mineralov. Ker ima oster okus, je zelo uporaben v kulinariki. Odlično se poda raznovrstnim jedem, sladicam in napitkom.

KONTAKT

FerMedica

Prodaja: Osrednja ljubljanska tržnica (Plečnikove arkade pri Tromostovju)

Bizoviška cesta 1b, Ljubljana-Dobrunje

☎ +386 (0)1 542 97 66

☎ +386 (0)41 776 867

info@fermedica.si

www.fermedica.si

13 Čebelar Bojan Černjavič

Čebelja hiška v Vevčah

Od nekdanj sem gojil ljubezen do čebel, ki jo je še dodatno spodbudila vnukinja. Pred leti sem nabavil hotel za žuželke. Ko je vnučka videla čebelo samotarko, s prstom pokazala nanjo ter izgovorila: »Čebelica Maja«, mi je bilo prijetno pri srcu. Ob pogledu na obe živi bitji in dolgoletni misli na svoj panj je padla odločitev. Nabavil sem panj in čebeljo družino. Rad bi poudaril, da danes vse štiri vnuke aktivno vključujem v spoznavanje čebelarskih opravil. Do sedaj sem imel pet AŽ panjev in enega nakladalnega ter štiri prašilčke za rezervne družine čebel. Najnovejša pridobitev je nov čebelnjak z dvanajstimi panji. Namestili smo ga na manjšem travniku, za katerega skrbim že štiri leta. Nahaja se v bližini Zdravstvenega doma v Vevčah, kjer rasejo medovite rastline, dve lipi ter evodija ali čebelje drevo. Naše čebele se pasejo tudi po vrtovih pri sosedih. Pridelujemo cvetlični med. Vabim vas, da me pokličete ali mi pišete in si ogledate najnovejšo pridobitev, Čebeljo hiško.

Pri čebelah sem se naučil, kako dovršen organizem so ter kaj pomenita skupnost in dobra organizacija. Spoštujem jih. Imejmo jih radi.

KONTAKT

Bojan Černjavič

Anžurjeva ulica 2f, Ljubljana Vevče

☎ +386 (0)40 541 202

bojci1@gmail.com

14 Čebelar Ramiz Crnolič

Bogat travnik z dvajsetimi čebeljimi družinami

Ko sem se upokojil, sem se začel zavedati, da je sodelovanje z naravo nekaj zelo lepega in koristnega. Pred natanko tremi leti, leta 2018, sem nabavil prvo čebeljo družino. Postavil sem jo na parcelo v neokrnjeni naravi, blizu Ljubljane in Rakove Jelše. Na travniku poleg raznovrstnih trav rastejo še ajda, sončnice, dalije, sivke, metuljniki, cinije. Posajena so tudi sadna drevesa, kot so hruške, divja in »prava« čješnja, pa orehi ter ameriške katalpe, dren, hrast, javor, vrba. Trenutno je na parceli čebelnjak z dvajsetimi čebeljimi družinami. Tukaj sije sonce od jutra do večera. Vsak dan sem na lokaciji, tudi pozimi. Ne morem zaspati, če ne grem na obisk do čebel, da se prepričam, da je vse v redu. Na voljo imam cvetlični, gozdni in kostonjev med. Slednjega »nabirajo« čebele na Golovcu. Vabim vas, da me obiščete.

Na srce vam polagam: kupujte lokalno. Za malico priporočam, da v med pomešate bučna semena.

KONTAKT

Ramiz Crnolič
Čanžekova ulica 32, Ljubljana
☎ +386 (0)40 156 332
ramiz.crnolic@gmail.com

Kulturne ustanove

1 3 Cankarjev dom

Pobudnik sodobnega mestnega oziroma urbanega čebelarstva v Ljubljani

Cankarjev dom neguje izbran posluh za kulturo, vse zvrsti umetnosti ter dediščino človeštva nasploh in tudi za naravo. Tako na eni od strešnih teras že od pomladi 2011 domujejo čebele in lahko se pohvalimo, da je Cankarjev dom pobudnik sodobnega mestnega oziroma urbanega čebelarstva v Sloveniji. Za čebele na Cankarjevem domu skrbi gospod Franc Petrovčič. Leta 2014 je bil med pobudniki za ustanovitev društva Urbani čebelar, ki skrbi za uveljavitev, izobraževanje in odgovorno ravnanje s čebelami v mestu. Naše čebele letajo na pašo v Tivoli in na Rožnik, na grajsko pobočje Ljubljanskega gradu, v drevorede, okrasne nasade in vrtove. Trenutno imamo šest čebeljih družin. Povprečno na panj letno iztočimo od štirideset do sto kilogramov medu. Med uporabljamo za protokolarna darila. Kot zanimivost vam lahko izdamo, da je Ljubljana leta 2016 postala Zelena prestolnica Evrope tudi zaradi odlične analize našega urbanega medu v referenčnem agroživilskem laboratoriju v Bremnu v Nemčiji. Urbani ljubljanski med ne vsebuje ostankov težkih kovin, pesticidov in insekticidov, saj v naši prestolnici ni škropljenja in gnojenja kot pri intenzivnem kmetijstvu na podeželju. V sklopu Čebelje poti pripravljamo ogled panjev ter kulturno-vzgojne vsebine za otroke in mladino o življenju čebel. Skupinski ogledi čebeljih panjev so mogoči po predhodnem telefonskem dogovoru.

KONTAKT

Cankarjev dom
Kulturni in kongresni center
Prešernova cesta 10, Ljubljana
☎ +386 (0)1 241 71 00

Franc Petrovčič – skupinski ogledi čebeljih panjev:

☎ +386 (0)51 366 378

✉ info@cd-cc.si

www.cd-cc.si

 cankarjev dom

2 2 Plečnikova hiša

Plečnikov čebelnjak na vrtu Plečnikove hiše

Muzej Plečnikova hiša se nahaja v Trnovem. V njej je domoval svetovno priznani arhitekt Jože Plečnik, ki velja za pionirja moderne arhitekture 20. stoletja. Na vrtu za hišo, ki je bil Plečniku velik navdih za ustvarjanje, je postavil čebelnjak s petimi panji. Zasnova čebelnjaka ni klasična slovenska, ampak je izvirna Plečnikova. Materiali za postavitev čebelnjaka so preprosti, domiselni in predvsem praktični. Čebelnjak je dvignjen od tal, postavljen na betonsko kanalizacijsko cev, kar preprečuje dostop vlage iz tal na leseni del čebelnjaka. Steza do zadnjega dela čebelnjaka, kjer čebelar izvaja vsa potrebna opravila s čebelami, je tlakovana, zato je tudi v deževnem času, ko je zemlja razmočena, omogočen dostop po suhem. Z dvignjeno namestitvijo čebelnjaka je Plečnik uspel preprečiti zastiranje pogleda na hišo ob prihodu z vrta. Za čebele je do smrti leta 1972 skrbel Plečnikov nečak Karel Matkovič. V času, ko je Plečnikova hiša prišla pod okrilje Arhitekturnega muzeja (danes je pod okriljem zavoda Muzeji in galerije mesta Ljubljane), je za čebele skrbel direktor muzeja Matija Murko. Čebele so v Plečnikovem čebelnjaku brenčale do leta 1992.

Danes je čebelnjak na ogled, vendar v njem še ni čebeljih družin. Vabljeni, da nas obiščete ter izberete vodstvo o Plečnikovem čebelnjaku. Vodnik vam bo predstavil življenje Plečnika in čebelnjak ter pokazal skrivnostni detajl na hiši – kamnit grb s petimi čebelami.

KONTAKT

Plečnikova hiša
Karunova ulica 4-6, Ljubljana
☎ +386 (0)1 241 25 06
prijava@mgml.si
www.mgml.si

3 1 Slovenski etnografski muzej

Ko preteklost navdihuje sedanost tudi v povezavi s čebelarstvom

Mož pelje ženo iz gostilne, 1849. Iz zbirke Slovenskega etnografskega muzeja.
Foto: M. Habič.

Slovenski etnografski muzej svojim obiskovalcem predstavlja najrazličnejše etnografske zbirke, ki pričajo o načinih življenja ljudi, njihovih navadah, šegah in ustvarjalnosti, ko preteklost navdihuje sedanost. V muzeju si je mogoče ogledati muzejske predmete in fotografije, ki so povezani s čebelarstvom. Muzejske zbirke tako obsegajo bivališča za čebele, pripomočke za njihovo oskrbo, čebelarska orodja in opremo, poslikane panjske končnice, voščene votivne figurice, lect in medeno pecivo za posebne priložnosti. Čebelarstvo in poslikane panjske končnice kot sestavina ljudske likovne umetnosti so predstavljeni na stalni razstavi »Med naravo in kulturo«. Panjske končnice kot enega bolj prepoznavnih turističnih spominkov boste našli v Lectariji, muzejski trgovini Slovenskega etnografskega muzeja.

Panjska končnica je poslikana lesena deščica, ki krasí sprednjo stranico čebeljega panja kranjiča. Poslikane panjske končnice kot sestavino ljudske likovne umetnosti, značilno za precejšen del slovenskega ozemlja, so začeli ustvarjati zlasti na Gorenjskem od sredine 18. stoletja naprej. Zbirka poslikanih panjskih končnic Slovenskega etnografskega muzeja je po številu predmetov in njihovi reprezentativnosti unikatna in obsega skoraj 800 predmetov. Posebnost slikarstva na panjskih končnicah so motivi, ki poleg religioznih motivov obsegajo številne mikavne prizore iz vsakdanjega življenja.

KONTAKT

Slovenski etnografski muzej
Metelkova ulica 2, Ljubljana
☎ +386 (0)1 300 87 45
etnomuz@etno-muzej.si
www.etno-muzej.si

SLOVENSKI
ETNOGRAFSKI
MUZEJ

Gostinski ponudniki

1 4 Gostilna Pri kolovratu

Kolovratova medena strjenka

Gostilna Pri kolovratu je ena izmed najstarejših gostiln v Ljubljani. Prvi arhivski zapis pod imenom Zum Spinnrad sega že v leto 1836. Naša gostilna je bila najbolj prepoznavna v času med obema vojnama kot glavno zbirališče najpomembnejših kulturnikov tistega časa. Danes vam nudimo tradicionalne slovenske in ljubljanske jedi. Med hišne specialitete spadajo telečja jetrca, telečja pečenka, lečina juha, domača gibanica in **Kolovratova medena strjenka**. Medeno sladico, ki se je lepo prijela pri naših gostih, smo razvili v sodelovanju z dijaki Srednje gostinske šole v Ljubljani. Uporabljamo urbani med. Prisrčno dobrodošli!

KONTAKT

Gostilna pri Kolovratu
Ciril-Metodov trg 14, Ljubljana
☎ +386 (0)1 620 98 84
info@kolovrat.si
www.kolovrat.si

2 2 B&B Hotel Ljubljana Park

Čebelnjak v 12. nadstropju hotela Park je najvišja točka Čebelje poti v Ljubljani

Hotel Park se nahaja ob parku Tabor, v srcu Ljubljane. V bližini sta kulturno središče Metelkova in Sokolski dom, delo arhitekta Ivana Vurnika. Hotel je znan po toplini, gostoljubju, trajnostnem razvoju, spoštovanju okolja in velja za ambasadorja kulture. Ponosni smo, da smo člani Čebelje poti. Na strehi našega hotela prebivajo prav posebni gostje – slovenske avtohtone kranjske čebele. Kranjske čebele so v svetu široko prepoznavna vrsta čebel, saj so znane po svoji marljivosti in odpornosti na različne podnebne spremembe. Dobro se orientirajo in najbolj skrbijo za oprashaevanje rastlin. Pri nas gostujejo štiri čebelje družine, ki na vrhuncu poletne sezone štejejo približno 270.000 čebel. Vabimo vas, da pridete na obisk, saj je ogled panjev ter zeliščnega vrta na strehi odprt za javnost. Prosimo vas, da se predhodno najavite. Zahvaljujoč pridnim delavkam se lahko pohvalimo z lastnim urbanim medom. Med lahko najdete pri naših zajtrkih. Občasno ga uporabljamo pri peki sladice ter pripravi sladoleda. Na recepciji hotela, ki je odprt štiriindvajset ur na dan, lahko kupite naš med. Največ imamo gozdnega medu, saj čebele nabirajo na Golovcu in v Tivoliju. Dobrodošli ob vsakem vremenu!

NASVET

Vključite trajnostni razvoj v svoj vsakdan – čebele in ostali oprashaevalci vam bodo hvaležni.

Če imate dovolj prostora okoli hiše, uredite vrt in si zelenjavo pridelajte sami. Uporabljajte naravna gnojila, ki ne vsebujejo pesticidov in nevarnih škro-piv. Če živite v stanovanjskem bloku in imate balkon, lahko tudi tega uporabite kot svoj mali urbani vrt.

KONTAKT

B&B Hotel Ljubljana Park
Tabor 9, Ljubljana
☎ +386 (0)1 300 25 00
ljubljana@hotelbb.com
za najavo ogledov:
ursa.malovrh@hotelbb.com
www.hotelpark.si

3 8 Trubar, Okrepčevalnica in slaščičarna

Kava in sladoled z medom

Naša slaščičarna ima dolgoletno tradicijo odlične kave in sladice. Nahaja se na Trubarjevi ulici, ki je nekaj posebnega, saj ji domačini pravimo kar »svetovna ulica«. Ta ozka ulica z dokaj niskimi stavbami in mini trgovinami je rezervirana za pešce in kolesarje, hkrati pa ponuja dobrote s celega sveta. Našli nas boste na križišču Trubarjeve z Vidovdansko, kjer pot zavije in vodi do Slovenskega etnografskega muzeja. Vabimo vas, da se ustavite pri nas in si privoščite kavico ali osvežilno pijačo ter z medom polit sladoled.

KONTAKT

Trubar
Okrepčevalnica in slaščičarna
Trubarjeva cesta 53, Ljubljana
☎ +386 (0)41 737 717
trepel@siol.net
📍 Okrepčevalnica-in-slaščičarna-Trubar
📷 @trubar.slascicarna

Trgovine

1 3 Medex

Najsajša trgovina v mestu s šestdesetletno tradicijo

Trgovina Medex vas pričakuje na Miklošičevi ulici v središču Ljubljane, kjer si boste lahko natočili slovenski med kar iz čebelnjaka ter izbirali med široko paletu izdelkov blagovne znamke Medex. Že ob prvem obisku prodajalne boste začutili, kako lepo in urejeno je v čebeljem panju. Domačnost, toplina, osebno svetovanje in izkušnost naših prijaznih prodajalcev bodo v vas zagotovo spodbudili željo po ponovnem obisku. V naši trgovini lahko tudi prvi spoznate in preizkusite Medexove novosti ter imate priložnost, da jih celo sooblikujete. Sodelujemo z več kot dva tisoč slovenskimi čebelarji. Iz čebelnjaka vam natočimo slovenski cvetlični, akacijev, gozdni, kostanjev in lipov med. Hojev in smrekov med sta na voljo občasno oziroma glede na letni čas. S seboj lahko prinesete tudi svojo embalažo. Naša ponudba je pestra. V trgovini ponujamo tudi prehranska dopolnila na osnovi medu in čebeljih pridelkov (matični mleček, propolis, cvetni prah, apikompleks), kozmetične izdelke (kreme za nego obraza in telesa, balzam za zaščito ustnic), medenjake, medena vina in medene likerje, priložnostna darila iz čebeljega voska ter v slovenskem izročilu nepogrešljive panjske končnice.

KONTAKT

Trgovina Medex
Miklošičeva cesta 30, Ljubljana
☎ +386 (0)1 431 61 16
✉ medex@medex.si
www.medex.si

MEDEXOV NASVET

Med je vsestranski

Če dodamo med v toplo mleko, nam napitek pomaga zaspati.

Splakovanje las z mešanico medu, vode in jabolčnega kisa lasem povrne lesk.

Če med uporabljamo za slajenje tort in peciva, podaljšamo njihovo svežino.

2 5 Trgovina Ika

Trajnostna trgovina slovenskih oblikovalcev s čebeljimi motivi

Trgovina Ika na svoje policičke postavlja izdelke izključno slovenskih oblikovalcev, ustvarjalcev, keramičarjev, ilustratorjev in inovatorjev. To so izdelki za dom, modna oblačila in modni dodatki ter darilni program. Zgodbo sva iz ljubezni do slovenskih izdelkov stkali mati in hči, Ika in Iva Renčelj. Trgovina bo letos praznovala 12 let obstoja. Izdelki, ki jih ponujamo, so trajnostni, prijazni do okolja in brez plastike za enkratno uporabo. Zavedamo se pomena čebel za naš obstoj, zato z veseljem na različne načine spodbujamo zavest tudi pri naših kupcih.

Pri nas boste našli izdelke s čebeljim motivom:

Kolekcija z motivom čebel blagovne znamke Jagababa, ki z ročnim sitotiskom ustvarja podobe slovenskih tradicionalnih motivov, obsega bombažne vrečke in košarico za kruh, kuhinjsko krpo, predpasnik in zaščitno masko za obraz. Nogavice »Medene«, blagovne znamke Slocks, je oblikoval arhitekt Jani Bizjak, ki je oblikoval tudi spominski kovanec za 2 €, izdan ob prvem Svetovnem dnevu čebel leta 2018. Leseni uhani s podobo čebelice in satovja družinske blagovne znamke Pararok. Naš najbolj prodajan izdelek je »Food Wrap« s čebeljim voskom. Gre za povoskane krpice za ponovno uporabo, ki so namenjene zavijanju hrane. Pridite na obisk!

KONTAKT

Trgovina Ika
Ciril-Metodov trg 13, Ljubljana
☎ +386 (0)1 232 17 43
info@trgovinaika.si
www.trgovinaika.si

3 Jagababa

Hišni tekstil v čast praznovanja Svetovnega dneva čebel

Jagababa smo družinsko podjetje iz okolice Ljubljane. Navdih motivov, ki jih s sitom tiskamo na naš hišni tekstil, je vedno lokalni. V našem studiu lokalne zgodbe kreativno preoblikujemo v globalne brezčasne grafike. »Zaklad čebeljega panja« smo poimenovali naš avtorski grafični vzorec, s katerim pozdravljamo praznovanje Svetovnega dneva čebel. Sladek, dišeč in nadvse okusen medeni dragulj ljudje točimo že več kot osem tisoč let. Zavedamo se, da so čebele neprecenljivega pomena za prihodnost planeta. Kot ene od glavnih opravevalk so čebele ključna nit v prepletu mreže življenja na naši Materi Zemlji. Kranjska čebela (ali kranjska sivka) je avtohtona slovenska čebelja rasa in druga najbolj razširjena čebelja rasa na svetu. Zakaj torej ne bi delili strasti in dolge tradicije čebelarjenja ter hkrati skrbi za čebele z ljudmi okrog nas?

Naše izdelke – predpasnik, kuhinjske krpe, košarica in vrečka za kruh, vrečka za med ter zaščitno masko za obraz z motivom »Zaklad čebeljega panja« lahko kupite v naši spletni trgovini.

KONTAKT

Jagababa, hišni tekstil
Saša Drobnič Škrjanec s. p.
Lobček 34, Grosuplje
☎ +386 (0)41 342 630
info@jagababa.si
www.jagababa.si

JAGABABA

4 Woodjana

Osemdeset motivov panjskih končnic na slovenskem smrekovem lesu

Smo majhno družinsko podjetje, ki svoje izdelke domače in umetniške obrti izdeluje od leta 1991. Začeli smo z ročnim slikanjem panjskih končnic, replik starinskih stenskih ur ter ročno poslikanih belokranjskih pisanic, tako lesenih kot tudi pravih, izpihanih. Ponudbo smo z leti nadgrajevali. Prav posebno pozornost dajemo izdelkom, ki so povezani s čebelami in čebelarstvom. Zavedamo se, kako neprecenljivo vrednost je dalo slovensko čebelarstvo svetu z edinstvenim slikarstvom – poslikavo panjskih končnic čebeljih panjev. Znanih je okoli 600 različnih motivov, religioznih in posvetnih. Mi izdelujemo okoli 80 motivov, ki jih natisnemo na slovenski smrekov les. Najbolj znane so: Hudič brusi babi jezik, Babji mlin, Lovčev pogreb, Advokat, Postiljon, Kočija, Ples pri čebelnjaku, Družina pri čebelnjaku, Pouk v starih časih, Žganjekuha in Zibelka. Kot zanimivost lahko povemo, da je turistom najbolj všeč motiv advokata, ki prikazuje dva kmeta, ki se kregata za kravo, advokat pa ju »molze«. Pohlep in večno pravdanje, tako značilna človeška lastnost, ki velja za vse ljudi tega sveta. Vabljeni, da nas obiščete pod Plečnikovimi arkadami pri stopnicah vhoda v ribarnico. Lahko nas tudi pokličete ali nam pišete. Veseli vas bomo.

Drugi izdelki povezani s čebelami: lesena vretena za med, ki so na voljo iz različnih vrst lesa, kot so bukev, češnja ter oljka. Na voljo so tudi različne lesene žlice, lopatke, kuhalnice za med ter magnetki v obliki panjskih končnic.

KONTAKT

Woodjana
Jana Trade d. o. o.
Kamniška ulica 25, Ljubljana
☎ +386 (0)51 376 363
janja@siol.net; web@spominki.eu
www.spominki.eu

Kulturna dediščina

18 Medarska ulica

Nekoč prodaja medu na drobno

Konec 19. stoletja je na Medarski ulici potekala živahna prodaja medu na drobno. Trgovanje z medom je pustilo pečat v imenu ulice. Gre za eno najkrajših ulic v mestu. V neposredni bližini se nahaja stolna cerkev sv. Nikolaja in sedež Nadškofije Ljubljana. Cerkev je bila nekoč velika odjemalka medu in čebeljega voska. V bližini je reka Ljubljanica, ki so jo uporabljali za transport medu. Na Kongresnem trgu se je odvijala trgovina medu na debelo.

2 6 9 Stolnica sv. Nikolaja

Delavnice vliivanja votivov in voden ogled ljubljanske stolnice

Ljubljanska stolnica, katere zavetnik je sveti Nikolaj, je kulturni spomenik državnega pomena. Stolnica stoji na kraju, kjer je bila sredi 13. stoletja majhna in preprosta romanska cerkev, ki so jo svojemu romarskemu zavetniku svetemu Nikolaju postavili ljubljanski ribiči. Po požaru leta 1361 so jo gotsko preobokali. Ko je bila leta 1461 v Ljubljani ustanovljena škofija, so jo povzdignili v stolnico. Na začetku 18. stoletja so gotsko cerkev porušili, na njenem mestu pa so med letoma 1701 in 1706 zgradili današnjo baročno cerkev. Kot osrednja mestna cerkev je vedno potrebovala dovolj veliko količino sveč, ki so jih včasih, ko še nismo poznali parafina, izdelovali iz čebeljega voska. Prav tako so bili priljubljeni votivi, narejeni ali podarjeni zaradi zaobljube v nesreči ali kot zahvale. Votivi so izdelani tudi iz voska, ponavadi z vliivanjem v lesene kalupe. Obiskovalci Čebelje poti se lahko po vnaprejšnji prijavi udeležite delavnice vliivanja votivov in vodenege ogleda stolnice.

Kaj so votivi?

So individualizirani votivni darovi, ki so jih Cerkvi darovali posamezniki s konkretno prošnjo ali v zahvalo. Vosek je bil najbolj razširjen material za izdelovanje votivov. Votivno darovanje se je pojavilo v 17. in 18. stoletju.

KONTAKT

Stolnica sv. Nikolaja
Dolničarjeva ulica 1, Ljubljana
Dominika Koritnik Trepel
☎ +386 (0)41 737 717
trepel@siol.net
www.nadskofija-ljubljana.si

Upodobitve čebele v Ljubljani

3 7 Mestna hranilnica ljubljanska

Simbol čebele je od nekdanj ponazarjal delavnost, varčnost ter skromnost

Motiv čebele in panja najdemo na najstarejšem mestnem izvesku Mestne hranilnice na Čopovi ulici 3 v Ljubljani. Pobudnik gradnje poslopja hranilnice je bil legendarni ljubljanski župan Ivan Hribar. Bila je ena prvih slovenskih denarnih ustanov in prva konkurenca nemški Kranjski hranilnici. Je najstarejša slovenska finančna institucija, ki s strankami posluje neprekinjeno vse od leta 1889. Danes je v njej Nova Ljubljanska banka. Stavba Mestne hranilnice je znana po secesijskem pročelju, na katerem najbolj izstopa nadstrešek iz stekla in kovanega železa v obliki razprtih cvetnih listov ter izvesek z napisom Mestna hranilnica ljubljanska. Nad napisom vidimo čebelji panj. Simbol čebele je od nekdanj ponazarjal delavnost, varčnost ter skromnost: »Obogatel boš, če boš pridno delal kot čebela ter varčeval pri nas, v naši hranilnici«.

KONTAKT

Mestna hranilnica ljubljanska
Čopova ulica 3, Ljubljana
www.nlb.si/mestna-hranilnica-ljubljanska

Upodobitve čebel ali čebeljih panjev na stavbah, ki jih je zgradila ali pomagala zgraditi Kranjska hranilnica.

- 3b Muzejska ulica 1, Ljubljana
- 3c Vegova ulica 4, Ljubljana
- 3d Miklošičeva cesta 4, Ljubljana
- 3e Prule 19, Ljubljana

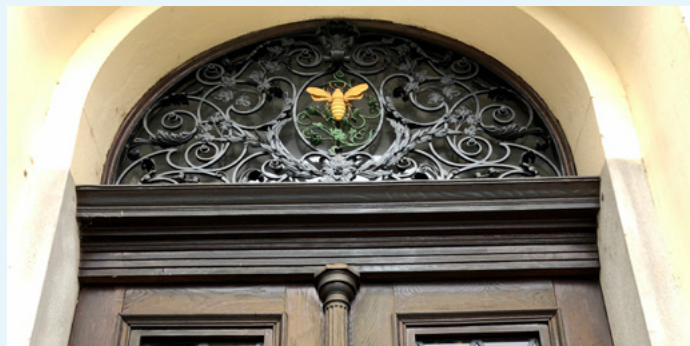
Muzejska ulica 1, Ljubljana

Prule 19, Ljubljana

3b Narodni muzej Slovenije

Grb čebele nad vhodnimi vrati Narodnega muzeja Slovenije

Narodni muzej Slovenije je najstarejša slovenska muzejska institucija z dvestoletno tradicijo. Ustanovili so jo Kranjski deželni stanovci 15. oktobra 1821 kot Deželni muzej za Kranjsko. Ob pogledu na pročelje stavbe, v kateri domuje danes, bodo vašo pozornost zagotovo pritegnila tri monumentalna vhodna vrata z grbi mesta Ljubljane, dežele Kranjske in podobe čebele. Gre za grb Kranjske hranilnice, ki je v 80. letih 19. stoletja zagotovila kar polovico sredstev za gradnjo nove (sedanje) muzejske stavbe. V muzeju so med najpomembnejši razstavnimi eksponati v stalni zbirki najstarejša piščal na svetu iz Divjih bab, vaška situla ter izdolbenec iz časa mostiščarjev.

KONTAKT

Narodni muzej Slovenije
Muzejska ulica 1, Ljubljana
☎ +386 (0)1 241 44 00
info@nms.si
www.nms.si

NARODNI
MUZEJ
SLOVENIJE

Biodiverziteteta

16 Drevored avtohtonih malih jesenov na Slovenski cesti

S prenovno osrednjega dela Slovenske ceste med Šubičevo in Gosposvetsko cesto ter spremembo v cono omejene hitrosti (30 km/h) se je nekdanji tranzitni koridor leta 2015 spremenil v enega izmed osrednjih javnih prostorov prestolnice. Območje je danes namenjeno pešcem, kolesarjem in uporabnikom mestnih avtobusov. Prej dolgočasna Slovenska cesta je dobila tudi drevored malih jesenov, zaradi katerih spomladi med cvetenjem »Bela Ljubljana« postane res bela in prijazna za vse oprasovalce našega mesta. Sklenjen drevored 63 dreves danes povezuje raznoliko arhitekturno podobo ulice in ji dodaja zeleni pečat, s čimer na novo urejen prostor pridobiva edinstveno in v vsakem pogledu prepoznavno identiteto.

NAMIG

Ko se boste sprehajali po drevoredu malih jesenov, vam priporočamo poslušanje zimzelene slovenske popevke z naslovom »V Ljubljano«, kjer Marjana Držaj v refrenu zapoje: »Bela Ljubljana nikdar ni zaspana«.

 youtube

ALI STE VEDELI

Ljubljana – Zelena prestolnica Evrope 2016

Laskavi naziv ima za Ljubljano velik pomen, saj nas uvršča na evropski in svetovni zemljevid trajnostnih mest, hkrati pa smo edino mesto v osrednji in jugovzhodni Evropi s tem nazivom. Je potrditev, da Ljubljana uspešno sledi zavezam Vizije Ljubljana 2025, s katero slovenska prestolnica razvija kakovostno življenje za vse svoje prebivalce in prijetno destinacijo obiska za številne obiskovalce z vsega sveta, hkrati pa je obveza za prihodnje delovanje.

Več

LOKACIJA

Slovenska cesta med Šubičevo in Gosposvetsko cesto

2 Zelene strehe nadstrežnic avtobusnih postajališč

Ozelenitev nadstrežnic avtobusnih postajališč

V Mestni občini Ljubljana smo 2020 začeli z ozelenitvijo nadstrežnic na postajališčih mestnih avtobusov. Na pobudo meščank in meščanov smo prenesli dobro prakso iz tujine. Trenutno so zelene tri nadstrežnice, na postajališču Ljubljanskega potniškega prometa (LPP): Aškerčeva, na avtobusni postaji nasproti Francoske ambasade ob Šolskem centru Ljubljana na Barjanski cesti ter nasproti Grubarjeve palače ob Ljubljani. Nanje so sodelavci Botaničnega vrta Univerze v Ljubljani posadili avtohtone rastline vzgojene v omenjeni ustanovi. Na nadstrežnici so rastline, ki prenesejo sušo, visoko količino sončnega sevanja in so zanimive za čebele in druge opraševalce.

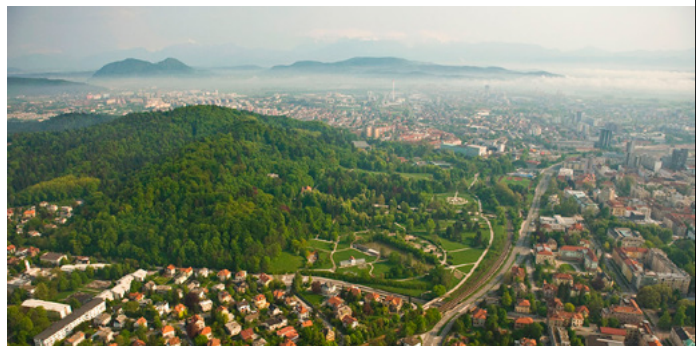
Rastline, ki dobro uspevajo na »ekstremnih« razmerah: ostrahomulica, materina dušica, navadni kosmatinec, travnolistni grintavec, navadna haljica, gozdni šebenik, bela homulica, velika hermelika, kraški šetraj, navadni kosmuljek, mračica, širokolistni drobnjak, škrlatna lakota, planinski slanozor, mečastolistni oman, navadni netresk, navadni mali zvonček, navadna jarica.

Postajališča mestnih avtobusov:

- 2a Aškerčeva cesta
na strani Filozofske fakultete
- 2b Gornji trg
na strani Arhiva Republike Slovenije
- 2c Kolodvor
nasproti avtobusne postaje,
na strani spomenika generalu
Rudolfu Maistru

3 Krajinski park Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib

Pri obiskovalcih budimo zavedanje, da lahko čebelam in drugim opraševalcem pomagava prav vsak in ne le čebelarji

Krajinski park je bil ustanovljen s ciljem, da se ohrani številne naravne vrednote, velika biotska raznovrstnost, krajinska pestrost in naravni procesi. Zavarovano območje obsega 459 hektarjev. Smo novi in ponosni člani Čebelje poti in se zavezujemo, da bomo na Čebelji poti izvajali vodenje po krajinskem parku. Za vrtce, osnovne in srednje šole bomo vsako leto organizirali vsaj dva naravoslovna dneva na temo Čebelje poti. Mladim bomo predstavili vlogo čebel in drugih opraševalcev pri opraševanju poljščin in sadnih vrst. Približan bo pomen sajenja medovitih rastlin, pozne košnje travnikov, proces in razlogi spreminjanja vrstne sestave travnikov ter uporabe biotičnih – opraševalcem prijaznih – fitofarmaceutskih sredstev in priložnosti, ki jih prinaša vzdrževanje pestre mozaične krajine. Udeleženci bodo izvedeli, kako skrb za opraševalce ugodno vpliva na cel spekter za ljudi pomembnih dejavnikov – od zdravja in dobrega počutja, do prehranske varnosti.

KONTAKT

Krajinski park Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib
JP VOKA Snaga d.o.o.
Vodovodna cesta 90, Ljubljana
☎ +386 (0)1 477 97 92
info.kprsh@vokasnaga.si
www.parktivolirozniksisenskihrib.si

KRAJINSKI PARK
Tivoli, Rožnik
in Šišenski hrib

Izobraževalne ustanove

1 1 Botanični vrt Univerze v Ljubljani

Čebelarjem prijazen vrt že 210 let!

Botanični vrt Univerze v Ljubljani je bil ustanovljen daljnega leta 1810 in je razglašen za kulturni spomenik državnega pomena. Razprostira se na treh hektarjih. Leta 2017 je postal bogatejši za urbani učni čebeljak, izdelan po načrtu študentov Fakultete za arhitekturo. Čebeljak vam omogoča, da se približate čebelarjem, opazujete delo čebelarja ter od blizu spoznate skrivnostni ples čebel in poslušate njihovo brenčanje. Pomemben del parka obsega rastlinska zbirka z več kot 5000 različnimi rastlinskimi vrstami iz Slovenije in tujine. Pri nas v vsakem letnem času čebelje družine najdejo svojo pašo. Med bolj obiskanimi s strani čebel so sivka, šetraj, timijan, melisa, mete, žajbelj pa tudi potonike, telohi in mnoge druge. Za čebele je v pozni zimi zanimiv že arbutum s podrastjo, kjer najdejo hrano v podrasti navadnega malega zvončka, žafranov in kasneje čemaža. Za pašo so pomembna tudi drevesa in grmičevje ter številne vrbe ob mlaki, ki jih kasneje nadomestijo cvetoče rožnice, kot so šipki, hruške, kutine in druge. Pohvalimo se lahko z Marmontovo lipo, ki je bila posajena ob ustanovitvi botaničnega vrta, in rumenim drenom, ki je prav tako iz tistega časa. Lipa, ki je simbol slovenstva, po dobrih 210 letih čebelarjem nudi pašo, ko poleti bujno cveti, obiskovalcem vrta pa nudi senco in omamen vonj. V Botaničnem vrtu se ukvarjamo z

raziskavami domače flore, strokovno vodenimi ogledi, delavnicami ter ekskurzijami za najavljene skupine. Pri nas lahko kupite medovite in druge rastline.

Nahajamo se na več lokacijah. V parku na Lžanski cesti smo odprti vsak dan, tukaj se nahaja tudi tropski rastlinjak, učni čebelnjak ter čajnica Primula v objemu sence starodavnih dreves. V Rastlinjaku Tivoli (Cesta 27. aprila 2) boste poleg rastlin lahko opazovali tudi hiško za divje opraševalce – samotarke. Smo varuhi biodiverzite- te in imamo dva certifikata svetovne organizacije botaničnih vrtov (BGCI).

Pri nas ste vedno dobrodošli!

KONTAKT

Botanični vrt Univerze v Ljubljani
Lžanska cesta 15, Ljubljana
☎ +386 (0)1 427 12 80
botanicni.vrt@siol.net
www.botanicni-vrt.si
📍 botanicni.vrt.si

2 Zavod za razvoj empatije in ustvarjalnosti Eneja

S pomočjo čebel do razvoja empatije pri ljudeh vseh generacij

V sodelovanju z Mestno občino Ljubljana skrbimo za strokovne pedagoške programe na Čebelji poti v Ljubljani. Prvi smo uvedli program API vrtec v ljubljanske vrtece. Otroci se učijo pravil lepega vedenja v bližini čebel in s tem odgovornosti za svojo varnost, varnost prijateljev in varnost čebel. Program Api vrtec je primeren za otroke od 2. do 6. leta starosti, vendar se izvedba v podrobnostih razlikuje glede na starostno skupino. Vsako leto obogatimo Enejin medoviti učni vrt na Grbi s strokovnim in poljudnim programom na temo mestnega vrtičkarstva, čebel in biodiverzite. Razvili smo naravoslovno-kulturni dan blagovne znamke »Potepanja s čebelo po Ljubljani« za osnovne in srednje šole. V sklopu API šole izvajamo in razvijamo program za družine: Apiterapevtski počitniški tabor za otroke.

Ustvarjajte dobre zgodbe z nami ali se nam pridružite – vabljeni!

KONTAKT

Zavod za razvoj empatije in ustvarjalnosti
Eneja, socialno podjetje
Viška cesta 49b, Ljubljana
☎ +386 (0)41 377 388
zavod.eneja@gmail.com
www.zavodeneja.wix.com/zavod-eneja

3 Biotehniški izobraževalni center Ljubljana

Strokovno usposabljanje na področju živilstva in prehrane, gostinstva ter turizma

Biotehniški izobraževalni center Ljubljana je danes eden izmed desetih največjih šolskih centrov v Sloveniji. V okviru 9 srednješolskih in 2 višješolskih izobraževalnih programov omogočamo dijakom, študentom in odraslim udeležencem, da poleg splošnih znanj pridobijo tudi strokovna znanja in kompetence s področij veterine, živilstva in prehrane, biotehnologije, naravovarstva ter gostinstva in turizma. Usposabljam strokovne delavce v podjetjih ter prehranskih in gostinskih obratih. Organiziramo slaščičarske, pekovske, kuharske, veterinarske in računalniške tečaje ter kulinarične delavnice za otroke. Od leta 2014 upravljamo čajnico Primula, ki se skriva v Botaničnem vrtu. Tam nudimo medeni smuti, medeno kavo in občasno tudi medene izdelke, kot so medenjaki in medene torte. Naše izdelke iz medu prav tako ponujamo v šolski trgovini KRUHarije in CUKRnije, pripravimo pa jih tudi po naročilu.

Trgovina KRUHarije in CUKRnije se nahaja v paviljonu pred šolsko stavbo BIC Ljubljana, na lžanski cesti 10 v Ljubljani. Odprta je od ponedeljka do petka med 6.30 in 17. uro. Za naročila, prosimo, pokličite vsaj tri delovne dni pred prevzemom naših dobrot na telefonsko številko: 01 280 76 07 ali pišite na e-naslov: kruharijeincukrnije@bic-lj.si.

KONTAKT

Biotehniški izobraževalni center Ljubljana
Zavod BIC Ljubljana
lžanska cesta 10, Ljubljana
☎ +386 (0)1 280 76 00
✉ bic@bic-lj.si
www.bic-lj.si

BIOTEHNIŠKI
IZOBRAŽEVALNI
CENTER LJUBLJANA

Člani čebelje poti v Ljubljani

ČEBELJA POT
BEE PATH

A1 Slovenija

Prisluhnite roju čebeljih pravljic na lahkonočnice.si

V podjetju A1 Slovenija radi priskočimo na pomoč marljivim delavkam, zato z veseljem podpiramo urbano čebelarjenje in razvoj kranjskih čebelic v mestu. Naše prijateljstvo traja že od leta 2017, ko so dom na strehi naše poslovne stavbe našle štiri čebelje družine, do danes pa je njihovo število naraslo na šest. Da se pri nas dobro počutijo, so poskrbeli najmlajši umetniki s svojimi čudovitimi ilustracijami, ki na tridesetih panjskih končnicah krasijo njihovo domovanje. Navdih zanje so našli v posebnih čebeljih Lahkonočnicah, naših pravljicah za lahko noč, ki otroke ponesejo v sanje, sladke kakor med. Medtem ko otroci spijo, čebelice nadaljujejo svoje pridno delo in obiskujejo številne medovite rastline in drevesa v bližini. Tukaj nabirajo cvetlični prah in nektar, iz katerih pridobimo najslajši med, ki ga uporabljamo za sladkanje čajev in ga postrežemo na tradicionalnem slovenskem zajtrku. Z namenom ozaveščanja o pomenu čebel smo ob mednarodnem dnevu čebel oblikovali tudi posebno čebeljo pentljo, ki si jo lahko vse dni v letu v virtualni obliki pripnete na svojo profilno fotografijo na Facebooku. Naše čebelice pa lahko spoznate tudi v živo in si po predhodnem nagovoru ogledate njihovo domovanje.

www.lahkonocnice.si
f www.facebook.com

KONTAKT

A1 Slovenija, d. d.
Šmartinska cesta 134b, Ljubljana
M +386 (0)40 443 140
PR@A1.si
www.A1.si

AquafilSLO d. o. o.

Čebelji travnik ob Letališki cesti

V našem podjetju od junija 2020 s ponosom gostimo dve čebelji družini. Projekt smo poimenovali Čebelji travnik. Čebelam smo za njihovo pašo namenili največjo, skoraj 5000 kvadratnih metrov veliko, nepozidano travnato površino. Nahaja se v okviru našega tovarniškega kompleksa AquafilSLO, na Letališki cesti v Ljubljani. V sodelovanju z Botaničnim vrtom Ljubljana smo na čebelam prijazen travnik posejali avtohtona medovita zelišča in drevesa. Za stojišče panjev in parkovne klopce smo izbrali modularno rešitev iz betona in masivnega lesa, ki so jo v okviru projekta Urbana čebelja domovanja, zasnovali študenti Fakultete za arhitekturo Univerze v Ljubljani. Pohvalimo se lahko, da smo konec julija 2020 že točili prvi gozdni med. Po oceni pionirja ljubljanskega urbanega čebelarstva, Franca Petrovčiča, ki skrbi za naše čebele, imajo v okolici na voljo veliko raznolike paše. Čebelji travnik bo postal tudi učna točka o pomenu čebel in medovitih rastlinah, namenjena zaposlenim in poslovnim partnerjem.

Rastlinske vrste dosajene na Čebelji travnik: čemaž, čišljak, gadovec, jarica, teloh, navadni mali zvonček, kronica, turška deltelja, dobra misel, spomladanski jeglič in travniška kadulja. Na gredicah so posajene: kraški šetraj, hermelika, ožepek, gorski jelenovec, gorski luk, rumenkasti luk, drobnjak, sivkastobela črna meta. Drevesa in grmovnice: mali jesen, navadni mokovec, mali carjevič, tepka, češnja, rumeni dren in rešeljika.

KONTAKT

AquafilSLO d. o. o.
Letališka cesta 15, Ljubljana
☎ +386 (0)1 584 22 00
info.aquafil slo@aquafil.com
www.aquafil.com/where-we-are/slovenia

BTC City Ljubljana

Bodimo sami del spremembe in ocvetličimo Ljubljano z avtohtonimi medovitimi rastlinami

Po načelu, da moramo biti sami del spremembe, ki jo želimo v svetu, v družbi BTC vsako leto snujemo številne zelene projekte, ki prispevajo k lepšemu vsakdanu in boljši prihodnosti za okolje, nas in naše zanamce. Med njimi je tudi projekt »Pomagajmo čebelici: Ocvetličimo mesto«, ki ga izvajamo v sodelovanju z Mestno občino Ljubljana. Z njim javnost ozaveščamo o pomembnosti čebel, hkrati pa prebivalce spodbujamo k ocvetličanju oken in balkonov z avtohtonimi medovitimi rastlinami, ki pomembno pripomorejo k čebelji paši. Medovite rastline vsako leto v okviru projekta zasadimo tudi na gredice v BTC Cityju Ljubljana. Z željo, da prispevamo k ohranitvi avtohtone kranjske sivke, smo leta 2014 na travniku za Vodnim mestom Atlantis postavili tudi urbani čebelnjak, v katerem bivajo štiri čebelje družine.

KONTAKT

BTC City Ljubljana
Šmartinska cesta 152, Ljubljana
☎ +386 (0)1 585 11 00
info@btc-city.com
www.btc-city.com

Kino Šiška, Center urbane kulture

Urbana kultura in urbano čebelarjenje – neprecenljiva kombinacija!

Za začetek naj povemo, da je Kino Šiška center urbane kulture. V sodelovanju z nevladnimi organizacijami, lokalno skupnostjo, javnimi zavodi ter posamezniki izvajamo sodobno koncertno ponudbo, ki jo dopolnjujeta programa vizualne in uprizoritvene kulture. Ker so nam urbane zgodbe blizu, nam čebelarjenje na naši strehi v Šiški pomeni veliko dodano vrednost na poti za dobrobit čebel in posledično tudi za nas. Naš hišni urbani čebelar je arhitekt Peter Pečenko, ki skrbi za našo čebeljo družino in pobiranje gozdnega medu. Leta 2020 smo se odločili domovanju čebel dati novo podobo in v sodelovanju z vizualno umetnico Urško Alič izpeljali poslikavo urbanega panja. V projektu Zadovoljno godrnjanje sta avtorico pri oblikovanju abstraktnega vzorca in izboru barv vodili misli na domačo prijetnost kruha z maslom in medom za zajtrk ter zadovoljno čebelje brenčanje v spomladanskih krošnjah cvetočih dreves. Poslikava stranic naklad panja se sestavlja in dopolnjuje – prav tako kot naša povezanost in soodvisnost od čebel.

KONTAKT

Center urbane kulture Kino Šiška
Trg prekomorskih brigad 3, Ljubljana
☎ +386 (0)30 310 100
info@kinosiska.si
www.kinosiska.si

Čebelar Franc Šivic

Največji živeči promotor slovenske čebelarke kulturne dediščine

Franc Šivic je začel čebelariti že sredi 50. let prejšnjega stoletja v domačem ljubljanskem Bežigradu in je častni član društva Urbani čebelar. Je priznan čebelarski strokovnjak, mednarodno nagraden fotograf, poliglot, publicist, prevajalec in predavatelj, apiterapevt in inovator. Je eden od začetnikov čebelarskega turizma in verjetno največji živeči promotor slovenske čebelarke kulturne dediščine. Njegove globalne izkušnje in neumorno mreženje je pred leti botrovalo uspešni slovenski kandidaturi za organizacijo svetovnega čebelarskega kongresa Apimondija 2003. V avtobiografiji z naslovom *Moje življenje s čebelami* (2020) nevsiljivo podaja svoje bogate izkušnje iz čebelarke prakse in tudi številna dragocena spoznanja za tiste, ki znajo brati med vrsticami.

Franc Šivic (1940), ki je po izobrazbi univ. dipl. inž. gozdarstva, je pred kratkim obeležil visoki 80-letni jubilej. Še vedno čebelari in prideluje med ter druge čebelje pridelke. Zaradi stalnih kupcev težko zadovolji nove. Je čebelarsko-turistični vodnik po Čebelji poti po Ljubljani.

Vir: Urbani čebelar

www.urbanicebelar.si/pet-bralnih-priporocil-poletje-2020

KONTAKT

Franc Šivic
Ulica padlih borcev 31, Ljubljana
☎ +386 (0)41 613 183
franc.sivic@gmail.com

Čebelar Žiga Logonder

Čebelnjaka na strehi Agencije RS za okolje in ob Domu starejših občanov Bokalce

Na Dolenjskem imam certificirano ekološko čebelarstvo. Ker živim v Ljubljani, sem si želela manjše število družin postaviti tudi tukaj. Nizka nadmorska višina in ljubljanska klima sta precej ugodnejši od Dolenjske. Celoten postopek pridelave medu in vzreje čebel v naši prestolnici poteka tako, kot da bi šlo za ekološko čebelarstvo, čeprav to zaradi svoje urbane lokacije še nima certifikata. Kljub temu je med izjemno kakovosten. Trenutno čebelarim na dveh lokacijah, in sicer na strehi Agencije RS za okolje ter ob Domu starejših občanov Vič-Rudnik, enota Bokalce. **Pri meni lahko ob predhodnem klicu kupite: cvetlični (ARSO), kostanjev, gozdni in ajdov med ter cvetni prah. Dobrodošli ste tudi na ogledu obeh čebelnjakov. Z veseljem za vas pripravim tudi predavanje o različnih temah čebelarjenja.**

Dom starejših občanov Vič-Rudnik, enota Bokalce, ima okoli svojega doma velik zelen park, v katerem so v zadnjih letih namestili več dopolnilnih dejavnosti za svoje stanovalce, ki se med seboj smiselno dopolnjujejo. V njem je tematska pot, visoke grede, medoviti vrt, ptičje gnezdilnice, od leta 2016 pa tudi čebelnjak. Poleg programa, ki ga dom izvaja znotraj stavbe, se fizično sposobni stanovalci lahko sprehajajo in udejstvujejo tudi zunaj. Tako jim je omogočeno sodelovanje pri čebelarskih opravilih, pri čemer jih vodim in skrbim za ta čebelnjak. Ves pridelek ostane domu oziroma njihovim stanovalcem in zaposlenim.

Agencija RS za okolje (ARSO) je na svoji pohodni strehi odstopila prostor šestim čebeljim panjem, za katere skrbim. Pod mojim vodstvom in ob predhodni najavi si je vse mogoče strokovno in varno ogledati, saj vsi obiskovalci dobijo svoja zaščitna oblačila. Prav v izobraževalni namen so postavljeni AŽ in nakladni panji na enem mestu.

KONTAKT

Žiga Logonder

Celovška cesta 161, Ljubljana

☎ +386 (0)40 911 119

info.najmedi@gmail.com

Čebelarsko društvo Ljubljana Moste-Polje

Čebelarimo s 167 čebelnjaki oziroma s 1954 čebeljimi družinami

Naša zgodba sega v leto 1922, ko je bila organizirana prva čebelarska podružnica Hrušica. Leta 1946 se je preimenovala v Čebelarsko družino Polje. Danes se Čebelarsko društvo Ljubljana Moste-Polje razteza od vzhodnega dela Ljubljane do litijskih hribov na vzhodu, od reke Save na severu in Golovca s podaljški na jugu. Tako po obsegu kakor tudi po številu aktivnih čebelarjev spada med največja čebelarska društva v Sloveniji. Dolina Besnice z svojimi obronki in bogato posejanimi s kostanji nudi neskončno pašo tudi do tisočim čebeljim družinam, ki so v času cvetenja pripeljane iz vseh koncev Slovenije. Registriranih imamo 32 stojišč. V društvo je včlanjenih 150 članov. Čebelarimo s 167 čebelnjaki oziroma s 1954 čebeljimi družinami. Poleg tega smo zelo aktivni na področju izobraževanja, ki obsegajo strokovna predavanja o čebelarjenju. Kar nekaj naših članov opravlja pomembne funkcije v komisijah tudi na Čebelarski zvezi Slovenije (ČZS). Gospod Marko Alauf, eden izmed najzaslužnejših in najbolj prizadevnih starost našega društva, je podpredsednik ČZS, na kar smo še posebej ponosni.

Prenašanje znanja iz roda v rod – Darko Šubelj je skrbnik in upravitelj šolskega učnega čebelnjaka Sostro in je tudi mentor mladim čebelarjem. Vsako leto spomladi in jeseni nas pri Čebelarstvu Šubelj obiščejo otroci z vrtca. Čebelar jih obvezno pogosti z medenjaki in medenim čajem.

KONTAKT

Čebelarsko društvo Ljubljana Moste-Polje

Veliko Trebeljevo 32, Ljubljana Polje

☎ +386 (0)51 726 909

tomaz.svete@gmail.com

www.cd-ljubljanapolje.si

Društvo Urbani čebelar

Za višjo stopnjo samooskrbe z medom in čebeljimi izdelki v mestu

Združujemo se posamezniki, ki delujemo na področjih čebelarstva, čebelarskega turizma, okoljevarstva, kmetijstva, biotehnologije, kulture, arhitekture in oblikovanja, krajinske arhitekture in urejanja okolja ter sorodnih področjih v Ljubljani in Sloveniji.

Prizadevamo si za povečanje števila urbanih čebelarjev in števila čebeljih družin v mestnem okolju. Skrbimo za izboljšanje informiranja javnosti o urbanem čebelarstvu, njegovem obstoju in delovanju. Veliko truda vlagamo tudi v povečanje zanimanja mladih za čebelarstvo. Pomemben del našega delovanja je izboljšanje stopnje samooskrbe z medom in čebeljimi izdelki. Vabljeni, da obiščete našo spletno stran ali se kako drugače oglasite. Naj med!

5 knjig, ki jih priporočamo v branje:

- Markus Imhoof in Klaus-Peter Lieckfeld: Več kot med;
- Ivan Esenko: Svet čebel;
- Franc Šivic: Moje življenje s čebelami;
- Janez Bratovž: Restavracija JB;
- Janko Vodopivec: Čebelarški zapiski.

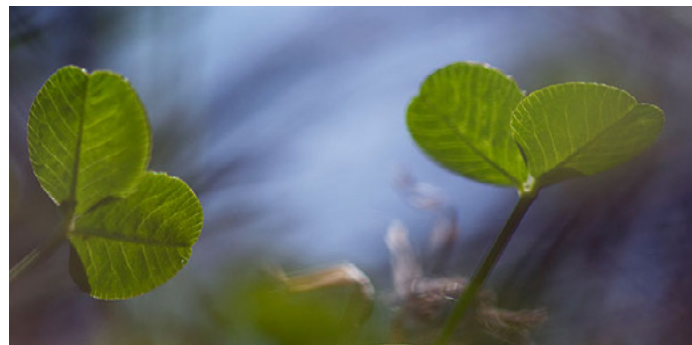
KONTAKT

Društvo Urbani čebelar
Podmilščakova ulica 44, Ljubljana
☎ +386 (0)31 253 929
urbani.cebeler@gmail.com
www.urbanicebelar.si

Društvo za trajnostni življenjski slog »Zorya«

Principi naravnega delovanja v urbanem okolju

Kako doseči in živeti trajnostni način življenja, da bi vedno imeli dovolj, da ne bi izgorevali in se sesedali pod težo bremen in obveznosti? S tovrstnimi vprašanji se ukvarja Društvo za trajnostni življenjski slog Zorya, ki je dobilo ime po treh slovanskih boginjah.

Cilj društva je, da s svojim delovanjem podpira in širi naraven, enostaven in zdrav način življenja. Da v družbeno sredino in urbano okolje pripelje principe naravnega delovanja, ki temeljijo na ideji, da bo za vse poskrbljeno ter da imamo in bomo vedno imeli dovolj. Seveda le pod pogojem, da se bomo držali preprostega pravila, ki pravi: **Brez pretiravanja, prosim!**

Verjamemo, da je čas, da utišamo tisti zoporni glasek znotraj nas samih, ki nam govori »hitreje, višje, močneje« in se posvetujemo s tistim, ki je bolj mil in prijazen do nas. Ki nam pravi, da je na-počil čas, da se ustavimo in poduhamo tisto rožico ob poti ter se nasmejemo sosedovemu otroku in sebi ter si preprosto rečemo: **»Življenje je lepo!«**

Uravnoteženost bivanja – gre za način življenja, katerega ideal ni hlastanje za dobrinami, pretirano predanostjo službenim obveznostim ali boleznim ukvarjanjem z lastnim zdravjem.

KONTAKT

Društvo za trajnostni življenjski slog »Zorya«
Manica Pogačnik,
čebelarsko-turistična vodnica
Mire Lenardičeve ulica 11, Ljubljana
☎ +386 (0)40 715 712
zorya.drustvo@gmail.com

Slovenska čebelarska akademija

Pri nas boste s ponosom izkazovali pridobljeno znanje o čebelarjenju

Slovensko čebelarsko akademijo opredeljuje Zakon o kmetijstvu ZKme-1E. Namenjena je neformalnemu izobraževanju o čebelarjenju, biodiverziteti in sobivanju z naravo. Je del Kmetijskega inštituta Slovenije, kjer se tudi nahaja. Akademija je nastala kot odgovor na povpraševanje tujcev glede slovenskega bogatega znanja o čebelarstvu. Je inovativna s svojim tematsko osredotočenim pristopom, ki spodbuja kandidate h kreativnemu mišljenju. Prinaša možnost povezovanja različnih strok v skupno poslanstvo širjenja kvalitetnega znanja o čebelah, čebelarjenju in opraševanju. Sodeluje z domačimi in tujimi strokovnjaki z različnih področij. S svojim delovanjem si akademija prizadeva k širjenju zavesti vseživljenjskega učenja, k povezovanju posameznih regij in pospeševanju razvoja turizma. Poglavitni cilj je sooblikovati čebelarja s širokim, uporabnim znanjem in temeljnimi vrednotami življenja z naravo.

KONTAKT

Slovenska čebelarska akademija
Kmetijski inštitut Slovenije
Hacquetova ulica 17, Ljubljana
☎ +386 (0)1 280 51 05
sca@kis.si
<https://sca.kis.si>

ZaVita

Za ohranjeno naravo so zaslužni predvsem lokalni prebivalci

ZaVita je svetovalno podjetje, ki zagotavlja inovativne, družbeno odgovorne in učinkovite rešitve na področju ohranjanja narave, varstva okolja in trajnostnega razvoja. Odlikujejo nas inovativnost, prilagodljivost in zanesljivost, zato sodelovanje z naročniki večkrat preraste v dolgoročno partnerstvo. Tako je bilo tudi v primeru Čebelje poti, saj smo se vanjo najprej vključili preko projekta BeePathNet, s katerim smo pomagali dobro prakso Čebelje poti prenesti v pet drugih evropskih mest. Ker pa v svoje delo in rešitve verjamemo, smo se odločili delo nadaljevati tudi v vlogi aktivnih članov Čebelje poti. Trenutno vse partnerje podpiramo pri oblikovanju vizije razvoja Čebelje poti, nato pa se pravo delo šele prične ...

KONTAKT

ZaVita, d. o. o.
Klemen Strmšnik
Tominškova ulica 40, Ljubljana
☎ +386 (0)51 641 211
klemen@zavita.si
www.zavita.si

Turistična vodenja

Klub profesionalnih turističnih vodnikov Slovenije

Čebelarsko-turistični vodniki vas bomo veselili!

Klub pod svojim okriljem združuje turistične vodnike, ki svoj poklic opravljamo profesionalno, z ljubeznijo in odgovornostjo. K članstvu na Čebelji poti smo pristopili s svojimi člani, ki smo povečini vsi čebelarsko-turistični vodniki. To pomeni, da Čebeljo pot z ustrežno nadgrajenim znanjem v celoti ali pa po odsekih predstavimo tako strokovni kot manj strokovni javnosti. Čebelarsko-turistični vodniki lahko sami kreiramo ogledne odseke Čebelje poti glede na želje in zahteve obiskovalcev. Prav tako širimo ponudbo Čebelje poti z novimi oglednimi točkami, ki so rezultat poznavanja čebelarske tematike in ljubljanskih kulturno-zgodovinskih znamenitosti. Klub s svojimi čebelarsko-turističnimi vodniki in v sodelovanju z Mestno občino Ljubljana pripravlja tematske dogodke in različne prireditve, skrbi pa tudi za povezovanje in srečevanje članov Čebelje poti. Naš klub predstavlja informativno točko tudi za programe, ki se s svojo čebelarsko tematiko odvijajo v sodelovanju z ljubljansko stolnico sv. Nikolaja (ogledi stolnice in votivi).

**Prisrčno vabljeni, da nas kontaktirate.
Veseli vas bomo!**

KONTAKT

Klub profesionalnih turističnih vodnikov Slovenije

Okrogarjeva ulica 4, Ljubljana

M +386 (0)41 737 717

trepel@siol.net

klubvodniki@gmail.com

www.professional-touristguides.com

f professionalguides

i Turizem Ljubljana

Vodenje po Čebelji poti po predhodnem dogovoru

KONTAKT

Turizem Ljubljana

TIC Turistično informacijski center

Adamič-Lundrovo nabrežje 2, Ljubljana

T +386 (0)1 306 12 35

tic@visitljubljana.si

www.visitljubljana.com

ZANIMIVOSTI O ČEBELAH

Najstarejši ohranjeni fosil čebele je star od 25 do 50 milijonov let.

Čebele živijo od 14 do 40 dni, pozimi do 140 dni.

Krilo čebele v sekundi naredi 250 do 300 kroženj.

Čebela lahko leti s hitrostjo od 24 do 40 km na uro.

Čebela lahko v medni golši shrani do 100 mg nektarja.

Poleti odmre od 500 do 2000 čebel na dan.

Čebela je edina žival, ki umre in ne pogine.

Čebele v pašni dobi živijo le 5 do 7 tednov.

Čebele izletijo iz panja na pašo 7-krat do 17-krat dnevno.

Čebela v enem dnevu obleti tudi do 4000 različnih cvetov.

Čebele oprasijo kar 80 % vseh gojenih rastlin.

V Sloveniji je več kot 10 000 čebelarjev. Čebelarijo z okrog 200 000 čebeljimi družinami.

Na Slovenskem je zakonsko dovoljeno čebelariti zgolj z avtohtono čebelo – kranjsko sivko.

Čebela je edina žuželka, ki pusti želo na mesto pika in po piku umre.

Čebelji strup je po svojem delovanju podoben kačjim strupom.

Anton Janša velja za »očeta slovenskega čebelarstva«. Njegov rojstni datum, 20. maj, je bil razglašen za svetovni dan čebel.

Med so imeli v preteklosti za hrano bogov, imenovali so ga »rumeno zlato«.

Za 1 kg medu morajo čebele obleteti 4 milijone cvetov.

1 kg medu da toliko energije kot 3 kg svežega govejega mesa ali 50 jajc ali 5 litrov mleka ali 3 kg sladkovodnih rib ali 6 kg pomaranč oziroma 3 kg banan.

Med kristalizira oz. se strdi, zato ga imenujemo tudi strd.

Med je sladek zaradi velike količine naravnih sladkorjev, ki jih vsebuje.

Med in čebelji pridelki imajo zdravilno moč.

Vsak med ima neponovljivo kombinacijo vonja, okusa in videza.

August Pollman je leta 1879 svetu predstavil kranjsko čebelo, lat. *Apis mellifera carnica*.

Kranjska čebela je priljubljena med čebelarji zaradi svoje mirnosti in delavnosti.

Kranjska čebela je zaradi značilnih sivih dlačic, ki ji prekrivajo telo, poimenovana tudi sivka.

Brez čebel ne bi bilo življenja.

Vsaka tretja žlica, ki jo pojemo, je plod dela čebel.

Od oprasovanja čebel je odvisna vsaka tretja žlica hrane.

Leta 2017 je bil na pobudo Čebelarske zveze Slovenije 20. maj razglašen za svetovni dan čebel.

PREGOVORI IN REKI

Slovensko je biti čebelar!

**Čebelarstvo je poezija
kmetijstva.**

Si sapis, sis apis.
(lat.: Če si pameten, bodi kot čebela.)

Marljiv kot čebela.

**Besede so kakor čebele –
imajo med in želo.
Kar so pri čebelah piki,
so pri ljudeh jeziki.**

Naj medi!

Padla mu je sekira v med.

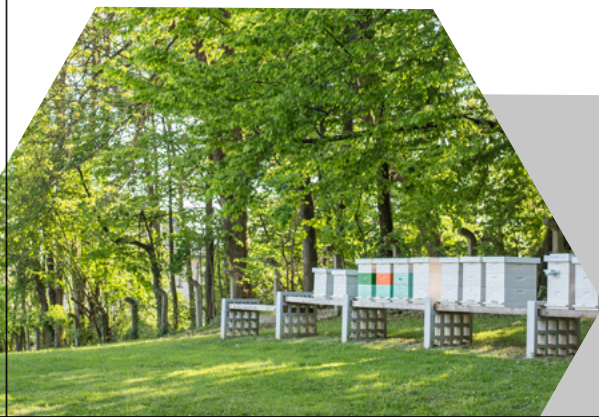
Sladek kot med.

Na jeziku med, v srcu led.

Anton Janša:
»Po bučelah se vižej!«
(Po čebelah se zgleduj!)

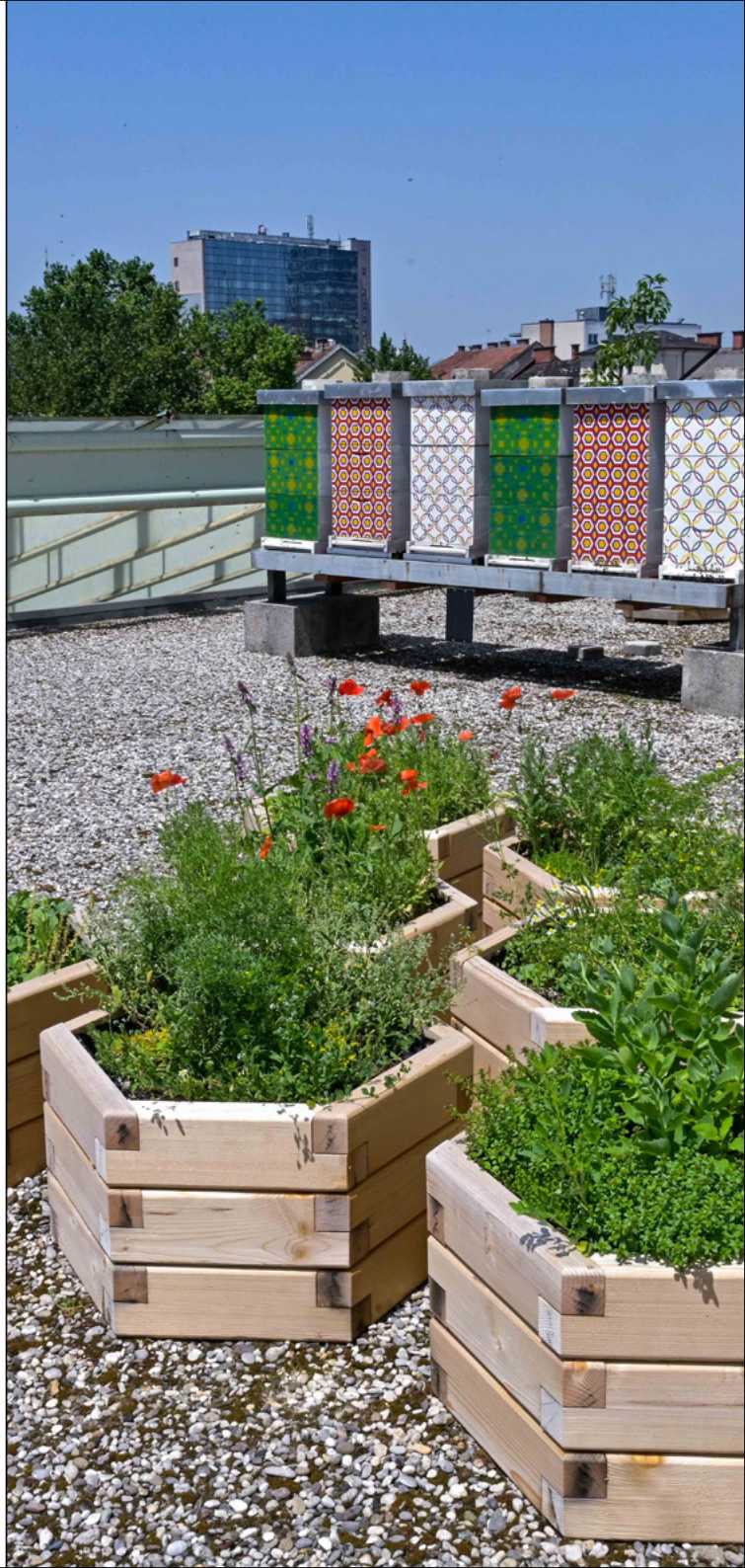
BONTON OBNAŠANJA V BLIŽINI ČEBEL

- 1** V bližini čebelnjaka smo mirni, uporabljamo ustrezno zaščitno opremo in upoštevamo navodila čebelarja.
- 2** V bližini čebel ne smemo imeti vonja po potu, alkoholu in parfumu.
- 3** Čebelnjaku se vedno približamo s strani in nikoli od spredaj!
- 4** Če nas ob čebelnjaku okrog glave preleti izvidnica, smo prepoznani kot nevarnost. Nujen pravilen umik: zaprimo usta, priprimo oči, da lahko spremljamo smer umika, roke držimo mirno ob telesu ter se počasi, brez nenadnih gibov, obrnemo in umirjeno odkorakamo stran.
- 5** Če nas čebela piči, želo odstranimo tako, da ga s kože frcnemo. Žela ne pulimo.
- 6** V primeru pika 30 minut spremljamo pičenega. Znaki, ki zahtevajo takojšnjo zdravniško pomoč: težko dihanje, rdečica, koprivnica, bolečine v trebuhu, vrtoglavica, zmedenost.

SEZNAM LITERATURE

- **BAJD, Barbara:**
Kranjska sivka – Čebelica od kod in kam?
- **ESENKO, Ivan:**
Svet čebel. O čebelah in čebelarstvu v Sloveniji.
Družina. Ljubljana, 2018.
- **IMHOOF, Markus, Claus-Peter Lieckfeld:**
Več kot med. O življenju in preživetju čebel.
Medtem, zavod za kulturo in nature, Društvo Urbani čebelar.
Ljubljana, 2019.
- **KOZMUS, Peter, Boštjan Noč,
Karolina Vrtačnik et al.:**
Brez čebel ne bo življenja.
Beebooks. Žirovnica, 2017.
- **NIKOLOSKI, Trajče:**
Medovite rastline.
Čebelarstva zveza Slovenije. Brdo pri Lukovici, 2020.
- **RAVNJAK, Blanka, Jože Bavcon, Janko Božič:**
Avtohtone medovite rastline / Autochthonous
Melliferous Plants.
Botanični vrt Univerze v Ljubljani, Oddelek za biologijo,
Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani. Ljubljana, 2020.
- **ŠIVIC, Franc:**
Moje življenje s čebelami. Avtobiografija.
Samozaložba Franc Šivic. Ljubljana, 2020.
- **TAUTZ, Jürgen:**
Čudežni svet čebel – biologija superorganizma.
Tehniška založba Slovenije. Ljubljana, 2010.

Roji

Če opazite čebelji roj,
pokličite:

☎112

ČEBELA V
LJUBLJANI

ČEBELJA POT

Turizem Ljubljana

ČEBELJA POT

Od dediščine do urbanega

40 min / 3 km

- 1 Slovenski etnografski muzej
Metelkova ulica 2
- 2 B&B Hotel Ljubljana Park
Tabor 9
- 3 Trgovina Medex
Miklošičeva cesta 30
- 4 Gostilna Pri kolovratu
Ciril-Metodov trg 14
- 5 Trgovina Ika
Ciril-Metodov trg 13
- 6 Stolnica sv. Nikolaja
Dolničarjeva ulica 1
- 7 Osrednja ljubljanska tržnica
Pogačarjev trg 1, Adamič-Lundrovo nabrežje 2-7
- 8 Trubar
Okrepčevalnica in slaščičarna
Trubarjeva cesta 53

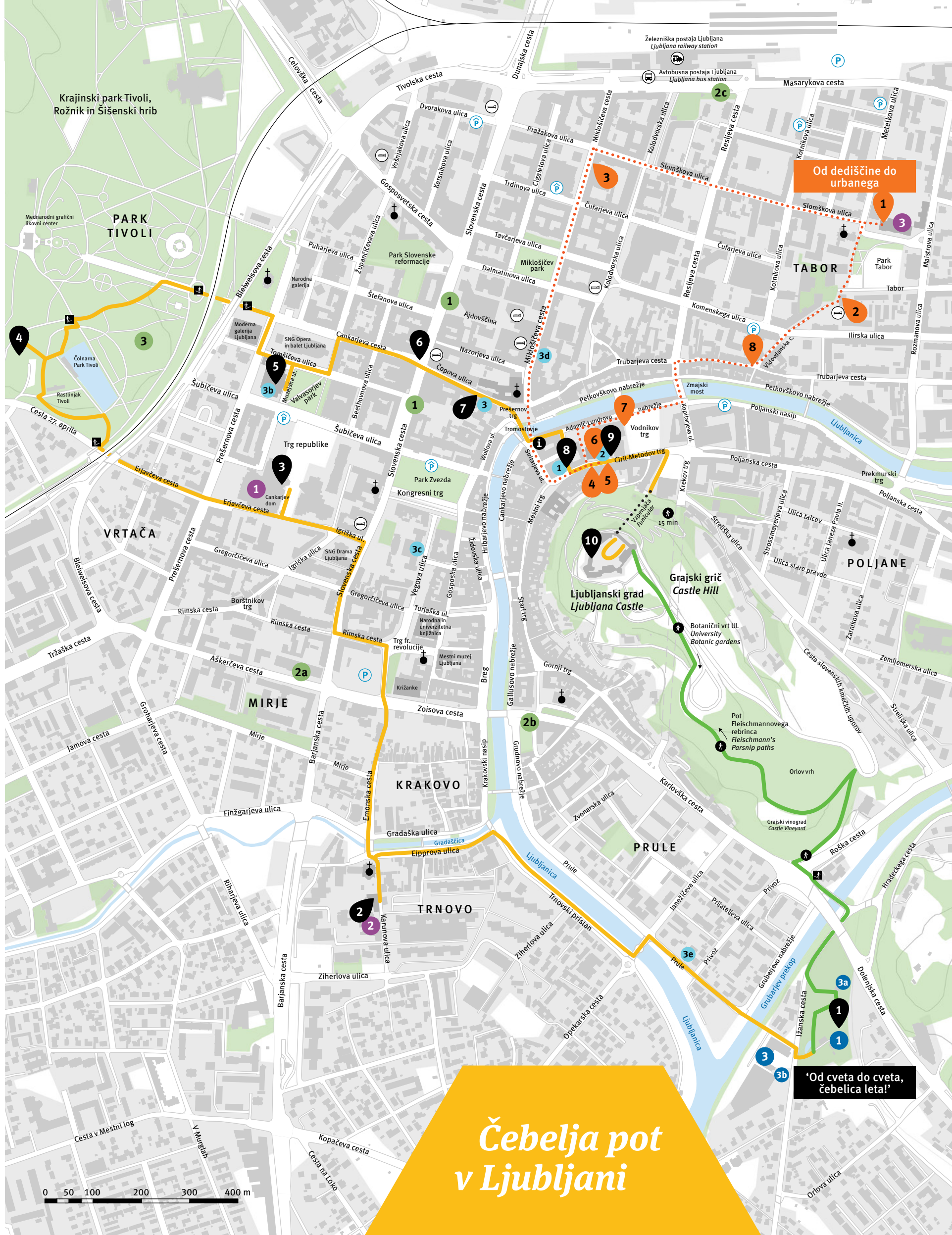
ČEBELJA POT

'Od cveta do cveta, čbelica leta!'

1 h 50 min / 7,50 km

- 1 Botanični vrt Univerze v Ljubljani
Ižanska cesta 15
- 2 Plečnikova hiša
Karunova ulica 4-6
- 3 Cankarjev dom
Prešernova cesta 10
- 4 Stojšiče za čebele v Parku Tivoli
46.0524, 14.4925
- 5 Narodni muzej Slovenije
Muzejska ulica 1
- 6 Drevored avtohtonih malih jesenov
na Slovenski cesti
- 7 Mestna hranilnica Ljubljanska
Čopova ulica 3
- 8 Medarska ulica
- 9 Stolnica sv. Nikolaja
Dolničarjeva ulica 1
- 10 Ljubljanski grad
Grajska planota 1

V smeri proti Botaničnemu vrtu sledimo oznakam »Botanični vrt UL«, v nasprotni smeri proti Ljubljanskemu gradu pa oznakam »Pot Fleischmannovega rebrinca«.

**Čebelja pot
v Ljubljani**

'Od cveta do cveta, čbelica leta!'